

VIII OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA ARCHIWISTÓW I HISTORYKÓW
„*Educare necesse est... — życie codzienne w dokumencie, historiografii
i dydaktyce od średniowiecza do końca xx w.*”
Warszawa, 24–25 września 2024 r.

24 września (wtorek)

Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego — Sala Kolumnowa
(ul. Krakowskie Przedmieście 26/28)

link do obrad online: <https://meet.google.com/jbx-howo-eic>

9.00–9.30 Rejestracja uczestników konferencji

9.30–10.00 OTWARCIE KONFERENCJI

PANEL 1

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE DOTYCZĄCE ŻYCIA CODZIENNEGO — OMÓWIENIE ŹRÓDEŁ

10.00–10.15 Dokumentowanie codzienności obrazem – Franciszek Kostrzewski i jego twórczość (druga połowa XIX w.). Konteksty, motywy, realizacja — prof. dr hab. **Alicja Kulecka** (Uniwersytet Warszawski Wydział Historii)

10.15–10.30 Archiwa rodzinne jako źródła do badań życia codziennego w Warszawie w latach 1939–1945 (na przykładzie archiwum rodziny Brudzińskich) — prof. UW dr hab. **Tadeusz P. Rutkowski** (Uniwersytet Warszawski Wydział Historii)

10.30–10.45 Spuścizny, archiwa prywatne jako źródła archiwalne ukazujące życie codzienne w Częstochowie w XX stuleciu — mgr **Ewa Dubaj** (Archiwum Państwowe w Częstochowie)

10.45–11.00 Szklanka z napisem „Vivat Antoni”, czyli czego możemy dowiedzieć się o życiu codziennym naszych przodków z inwentarzy mienia — **Agnieszka Filipek** (Archiwum Narodowe w Krakowie Oddział w Nowym Sączu)

11.00–11.15 Rola źródeł archiwalnych w rekonstrukcji życia codziennego mieszkańców miast Małopolski (wybrane zagadnienia) — dr hab. **Anna Pachowicz**, prof. AT (Akademia Tarnowska), dr hab. **Małgorzata Pachowicz**, prof. AT (Akademia Tarnowska)

11.15–11.30 Życie codzienne kobiet w okresie stalinowskim — fakty i mity. Fotografia, plakat, film jako źródła faktograficzne i propagandowe epoki — mgr **Anna Śnieżko** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie)

PRZERWA KAWOWA (15 min.)

11.45–11.55 **Komunikat:** Kroniki szkolne jako źródło do badań historii życia codziennego — na przykładzie kronik X Liceum Ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi w Warszawie — mgr **Robert Szarejko** (X Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Warszawie)

11.55–12.05 **Komunikat:** Historyczne bilety komunikacyjne w PAN Archiwum w Warszawie — mgr **Katarzyna Słojkowska** (PAN Archiwum w Warszawie)

DYSKUSJA 12.05–12.20

PANEL 2

CODZIENNOŚĆ I JEJ ASPEKTY W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ARCHIWALNYCH

12.20–12.35 Konfliktowa codzienność w świetle archiwaliów sądu patrymonialnego wilanowskiego z lat 1800–1806 — mgr **Rafał Górny** (Archiwum Główne Akt Dawnych)

12.35–12.50 Życie codzienne powstańców styczniowych w świetle raportów administracji lokalnej na przykładzie materiałów archiwalnych Rządu Gubernialnego Lubelskiego — mgr **Rafał Hordyjewski** (Archiwum Państwowe w Lublinie)

12.50–13.05 Obraz życia codziennego w literackich dziełach noblisty Gerharta Hauptmanna jako przykład wciąż aktualnych problemów społecznych i możliwości edukacyjnych — dr **Agnieszka May-Bednarz** (Muzeum Miejskie „Dom Gerharta Hauptmanna” w Jeleniej Górze)

13.05–13.20 Niecodzienna codzienność warszawiaków podczas pierwszej wojny światowej na przykładzie materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego w Warszawie — mgr **Marta Jaszczyńska** i mgr **Anna Wajs** (Archiwum Państwowe w Warszawie)

PRZERWA OBIADOWA (40 minut)

PANEL 2:

CODZIENNOŚĆ I JEJ ASPEKTY W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ARCHIWALNYCH

14.00–14.15 Życie codzienne i niecodzienne mieszkańców Lwowa na fotografiach z zasobu Narodowego Archiwum Cyfrowego — mgr **Paweł Stefanowski** (Narodowe Archiwum Cyfrowe)

14.15–14.30 Syberia — między zsyłką a nowym początkiem. Obraz codzienności w świetle źródeł archiwalnych — mgr **Maria Żukowska** (III Liceum Ogólnokształcącym im. Baczyńskiego i Liceum Mundurowym w Białymstoku, doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych na Uniwersytecie w Białymstoku)

14.30–14.45 Losy polskich robotników we Francji w okresie dwudziestolecia międzywojennego w świetle „Pamiętników emigrantów” — dr **Robert Czarnowski** (Uniwersytet Warszawski)

14.45–15.00 Życie codzienne naukowców w świetle zasobu Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie Oddziału w Katowicach — dr **Mateusz Sobeczko** (Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie Oddział w Katowicach)

15.00–15.15 Mała Polska w Indiach — życie codzienne uchodźców polskich z ZSRR na terenie płw. Indyjskiego — mgr **Anna Płońska** (Archiwum IPN w Warszawie)

15.15–15.30 Życie codzienne ochotniczek Pomocniczej Służby Kobiet w dokumentach (1941–1946) — dr **Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk** (Wydział Badań i Edukacji Archiwalnej Archiwum IPN w Warszawie)

15.30–15.45 Życie codzienne ludności cywilnej Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1945 w świetle dokumentów Biura Centrali Rady Głównej Opiekuńczej — dr **Adam Grzegorz Dąbrowski** (Archiwum Akt Nowych w Warszawie)

15.45–16.00 Życie codzienne dziecka w okupowanej Wielkopolsce (1939–1945) — dr **Katarzyna Florczyk** (IPN Oddział w Poznaniu Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej)

16.00 DYSKUSJA

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE (udział po wcześniejszym zgłoszeniu)

1) **Centralny Przystanek Historia IPN** (ul. Marszałkowska 107), **godz. 17.00–18.00**

zwiedzanie Strefy Nowych Technologii z omówieniem projektu immersyjnych lekcji historii.

2) **Muzeum Niepodległości** (pałac Przebendowskich/Radziwiłłów, al. Solidarności 62) **godz. 17.00–18.00**

zwiedzanie wystawy „Droga i Dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszorów” z oprowadzaniem kuratorskim.

Ekspozycja jest poświęcona losom rodziny Moszorów (Kazimierza i Ludmiły z Dąbrowskich), pochodzącej z Kresów Południowo-Wschodnich, która w wyniku zawieruchy wojennej osiadła w Argentynie. Na przykładzie losów rodziny prześledzić można historię Polski XX w., począwszy od działalności patriotycznej na Kresach w dwudziestolecie międzywojennym, przez lata wojny i okupacji (konspiracja, obozy koncentracyjne, szlak Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie), po działalność w środowisku Polaków na emigracji (w Argentynie).

3) **Archiwum Główne Akt Dawnych, Czytelnia** (ul. Długa 7), **godz. 17.00–18.00**

Krótki pokaz archiwaliów staropolskich – podczas pokazu zaprezentowane zostaną wybrane oryginały dokumentów pergaminowych, księgi sądowe i miejskie, akta instytucji centralnych I Rzeczypospolitej oraz archiwalia proveniencji prywatnej z gatunku *silva rerum*, obrazujące życie codzienne ludzi w dawnych czasach, a także ich wyobrażenie o świecie. W zasobie AGAD znajduje się wiele monumentalnych dokumentów stanowiących kamienie milowe dziejów państwa polskiego, które większości z nas znane są z podręczników do historii. Niektóre z nich będzie można zobaczyć na żywo podczas pokazu

25 września (środa)

Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Warszawie
(ul. Świętojerska 9)

link do obrad online: <https://meet.google.com/jbx-howo-eic>

PANEL 2

CODZIENNOŚĆ I JEJ ASPEKTY W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ARCHIWALNYCH

9.00–9.15 Problemy dnia codziennego mieszkańców warszawskiej Pragi w okresie okupacji niemieckiej (1939–1944) w świetle „Notatek z prawobrzeżnej Warszawy” autorstwa Sabiny Sebylowej — mgr **Rafał Borkowski** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie)

9.15–9.30 „Codziennosc w podziemiu — podziemie w codzienności” — o pewnych aspektach oporu w PRL na podstawie wybranych dokumentów z Archiwum Akt Nowych — dr **Leszek S. Zakrzewski** (Archiwum Akt Nowych w Warszawie)

9.30–9.40 **Komunikat:** Życie codzienne mieszkańców Krymu w świetle *Tartariae Descriptio* Marcina Broniewskiego — **Piotr Maroński** (Muzeum Niepodległości w Warszawie)

9.40–9.50 **Komunikat:** Pomiedzy powstaniem styczniowym a rewolucją 1905 r. Życie codzienne uczniów siedleckiego gimnazjum rządowego w okresie rusyfikacji szkolnictwa w Królestwie Polskim — dr **Witold Bobryk** (IV Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego w Siedlcach, Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy)

9.50–10.00 **Komunikat:** Codziennosc w areszcie Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego przy ul. Strzeleckiej 8 w Warszawie w świetle relacji więźniów — dr **Marta Milewska** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie, Akademia Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie, Instytut Historii)

10.00–10.10 **Komunikat:** Badania nad życiem codziennym oficerów zawodowych LWP w świetle źródeł archiwalnych — dr **Paweł Orłowski** (Afilacja: Lotnicza Akademia Wojskowa)

DYSKUSJA 10.10–10.30

PRZERWA KAWOWA (20 min.)

PANEL 3

EDUKACYJNY POTENCJAŁ PROJEKTÓW OPARTYCH NA ŹRÓDŁACH POŚWIĘCONYCH RÓŻNYM ASPEKTOM ŻYCIA CODZIENNEGO

10.50–11.05 Fotografie z „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” jako materiał dydaktyczny w nauczaniu historii — praktyczne przykłady wykorzystania na lekcjach — mgr **Dorota Zielińska** (Narodowe Archiwum Cyfrowe)

11.05–11.20 A jak kiedyś żyło się? Życie codzienne w programach i podręcznikach do historii — mgr **Małgorzata Glinka** (MSCDN Wydział w Warszawie)

11.20–11.35 Zapytać, zrobić, zrozumieć” — aspekty życia codziennego z perspektywy nauczania historii — mgr **Daniel Siemiński** (Niepubliczna Szkoła Podstawowa Pitagoras)

11.35–11.50 Sztuczna Inteligencja — (dobre?) instrumentum w nauczaniu historii — dr **Artur Turowski** (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

DYSKUSJA 11.50–12.05

PRZERWA OBIADOWA (40 minut)

PANEL 4

GRA JAKO METODA DYDAKTYCZNA

12.45–13.00 Codziennosc i obrzędy życia ludzkiego w tradycji śląskiej na podstawie Kroniki wsi Krzywiczyny z 1856 r. oraz ich wykorzystanie w grze rodzinnej podczas Nocy Muzeów — dr **Małgorzata Blach-Margos** i mgr **Justyna Sowińska** (Archiwum Państwowe w Opolu)

13.00–13.15 Życie codzienne krakowskich Żydów w przededniu drugiej wojny światowej — gra miejska ulicami Kazimierza dla uczniów szkół ponadpodstawowych — mgr **Lena Kasprzak**

13.15–13.35 Mobilne gry miejskie Archiwum IPN w edukacji historycznej – mgr **Anna Lasek** (Wydział Badań i Edukacji Archiwalnej Archiwum IPN w Warszawie)

13.35–13.55 Jeszcze jedno lato. Gra planszowa Archiwów Państwowych o życiu w czasie pierwszej wojny światowej – mgr **Anna Sokół** (Archiwum Narodowe w Krakowie)

13.55–14.15 Jak wykorzystać gry IPN w praktyce szkolnej? – mgr **Magdalena Zapolska-Downar** (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Łodzi)

DYSKUSJA 14.15–14.30

PRZERWA KAWOWA (20 min.)

14.50 Salonik gier edukacyjnych, czyli prezentacja przykładowych gier edukacyjnych Instytutu Pamięci Narodowej oraz Archiwów Państwowych

16.00 **PODSUMOWANIE OBRAD I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI**